YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

10 päivänä maaliskuuta 2005 *

Asiassa C-336/03,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 21.7.2003 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 30.7.2003, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

easyCar (UK) Ltd

vastaan

Office of Fair Trading,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues, K. Schiemann ja M. Ilešič (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Sztranc,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 29.9.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— easyCar (UK) Ltd, edustajinaan D. Anderson, QC, barrister K. Bacon ja solicitor D. Burnside,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään C. Jackson, avustajanaan barrister M. Hoskins,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään S. Ortiz Vaamonde,

— Ranskan hallitus, asiamiehenään R. Loosli-Surrans,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään N. Yerrell ja M.-J. Jonczy,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.11.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kuluttajansuojasta etäsopimuksissa 20 päivänä toukokuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY (EYVL L 144, s. 19; jäljempänä direktiivi) 3 artiklan 2 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty easyCar (UK) Ltd -nimisen yhtiön (jäljempänä easyCar) ja Office of Fair Tradingin (jäljempänä OFT) välisessä riita-asiassa, jossa on kyse easyCarin tarjoamien ja tekemien autonvuokraussopimusten ehdoista ja edellytyksistä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Direktiivin tavoitteena on sen 1 artiklan mukaan lähentää niitä jäsenvaltioissa sovellettavia säännöksiä, jotka koskevat kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisiä etäsopimuksia.

4 Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaan sen 4, 5 ja 6 artiklaa sekä 7 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta " – – majoitus-, kuljetus-, ravintola- ja vapaa-ajanpalvelujen tarjoamista koskeviin sopimuksiin, joissa elinkeinonharjoittaja sitoutuu sopimusta tehtäessä suorittamaan nämä palvelut määrättynä ajankohtana tai määrätyn ajan kuluessa – –".

5 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kuluttajalla on etäsopimusten osalta peruuttamisoikeus. Saman artiklan 2 kohdassa säädetään, että jos peruuttamisoikeutta on käytetty, elinkeinonharjoittajan on palautettava kuluttajan suorittamat maksut lyhentämättöminä lukuun ottamatta tavaran palauttamisesta aiheutuvia välittömiä kustannuksia.

Kansallinen lainsäädäntö

6 Direktiivi on pantu täytäntöön Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä Consumer Protection (Distance Selling) Regulations 2000 -nimisellä säädöksellä (jäljempänä kansallinen laki).

7 Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan poikkeus on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä kansallisen lain 6 §:n 2 momentilla.

8 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu peruuttamisoikeus on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä kansallisen lain 10 §:llä, ja direktiivin 6 artiklan 2 kohdan mukainen palauttamisvelvollisuus kansallisen lain 14 §:llä.

9 Kansallisen lain 27 §:ssä annetaan OFT:lle oikeus vaatia, että lakia rikkoneelle taholle annetaan kieltomääräys.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

10 EasyCar vuokraa autoja ilman kuljettajaa. Se harjoittaa toimintaansa Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja monissa muissa jäsenvaltioissa. Yhtiön asiakkaat voivat varata vuokra-autoja vain Internetin kautta. EasyCarin tarjoamien ja tekemien autonvuokraussopimusten ehtojen ja edellytysten mukaan kuluttaja ei ole oikeutettu saamaan palautusta maksusta, jos sopimus perutaan, ellei ole kyse yllättävästä ja ennalta-arvaamattomasta, asiakkaasta riippumattomasta tapahtumasta, kuten kuljettajan vakavasta sairaudesta, joka estää häntä ajamasta autoa; luonnonmullistuksesta; hallituksen tai viranomaisen toimista tai rajoituksista; sodasta, mellakasta, kapinasta tai terroriteosta tai yhtiön asiakaspalvelupäällikön harkinnan mukaan muista poikkeuksellisista olosuhteista.

11 OFT:n, joka on saanut kuluttajilta useita heidän easyCarin kanssa tekemiinsä vuokraussopimuksiin liittyviä valituksia, mukaan näiden sopimusten ehdot ja edellytykset ovat vastoin kansallisen lain 10 ja 14 §:ää, joilla on pantu täytäntöön direktiivin mukainen peruuttamisoikeus, jonka mukaan kuluttajan suorittamat maksut on myös palautettava lyhentämättöminä tietyn ajan kuluessa sopimuksen tekemisen jälkeen.

12 EasyCar katsoo, että sen tarjoamiin autonvuokraussopimuksiin sovelletaan kansallisen lain 6 §:n 2 momentissa ja direktiivin 3 artiklan 2 momentissa tarkoitettua poikkeusta, joka koskee "kuljetuspalvelujen – – tarjoamista koskevia sopimuksia", ja

että mainitun lain 10 ja 14 §:n säännökset eivät näin ollen koske niitä. OFT toteaa sen sijaan, että autonvuokrausta ei ole katsottava "kuljetuspalveluksi".

13 EasyCar ja OFT ovat nostaneet kanteet High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionissa. EasyCar vaatii kanteessaan, että sen tarjoamiin vuokraussopimuksiin sovelletaan kuluttajan peruuttamisoikeudesta kansallisessa laissa säädettyä poikkeusta, kun taas OFT vaatii määräystä, jolla kielletään easyCaria rikkomasta kansallista lakia siten, että se epää asiakkailtaan oikeuden peruuttamiseen ja maksun palautukseen.

14 Näin ollen High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Tarkoitetaanko – – direktiivin – – 3 artiklan 2 kohdan ilmauksella 'kuljetuspalvelujen – – tarjoamista koskevat sopimukset' myös autonvuokrauspalvelujen tarjoamista koskevaa sopimusta?"

Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva vaatimus

15 EasyCar on vaatinut suullisen käsittelyn aloittamista uudelleen yhteisöjen tuomioistuimeen 13.12.2004 saapuneella kirjelmällään.

16 Tältä osin on muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuin voi työjärjestyksen 61 artiklan mukaisesti määrätä suullisen käsittelyn aloitettavaksi uudelleen, jos se katsoo, että sillä ei ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisen väitteen perusteella, josta asianosaiset eivät ole saaneet tilaisuutta lausua (ks. yhdistetyt asiat C-270/97 ja C-271/97, Deutsche Post, tuomio 10.2.2000, Kok. 2000, s. I-929, 30 kohta ja asia C-299/99, Philips, tuomio 18.6.2002, Kok. 2002, s. I-5475, 20 kohta).

17 Yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole syytä määrätä suullisen käsittelyn aloittamisesta uudelleen. Näin ollen uudelleen aloittamista koskeva vaatimus on hylättävä.

Ennakkoratkaisukysymys

18 Kansallisen tuomioistuimen päätöksen perusteella on riidatonta, että easyCarin ja sen asiakkaiden välillä tehdyt sopimukset ovat kansallisessa laissa ja direktiivissä tarkoitettuja etäsopimuksia ja että ne ovat palvelujen tarjoamista koskevia sopimuksia. Kansallinen tuomioistuin kysyy, ovatko autonvuokrauspalvelut direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja kuljetuspalveluja.

19 EasyCar katsoo, että tähän kysymykseen on vastattava myöntävästi. Espanjan, Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen sekä Euroopan yhteisöjen komission kanta on vastakkainen.

20 Tältä osin on heti todettava, että direktiivi tai sen tulkinnan kannalta merkitykselliset asiakirjat, kuten valmisteluasiakirjat, eivät selvennä direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa mainitun käsitteen "kuljetuspalvelu" tarkkaa ulottuvuutta. Myös direktiivin yleinen rakenne osoittaa ainoastaan, että sen tavoitteena on antaa kuluttajille laajaa suojaa sitä kautta, että heille myönnetään tiettyjä oikeuksia, kuten peruuttamisoikeus, ja että 3 artiklan 2 kohdassa säädetään näitä oikeuksia koskevasta poikkeuksesta neljällä rinnakkaisella talouden alalla, joista yksi on kuljetuspalvelut.

21 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että niiden termien merkitys ja ulottuvuus, joita ei ole määritelty yhteisön oikeudessa, on määriteltävä sen merkityksen mukaan, joka niillä on yleiskielessä, ottaen samalla huomioon sen asiayhteyden, jossa niitä käytetään, ja sen lainsäädännön tavoitteet, johon ne kuuluvat (asia C-128/94, Hönig, tuomio 19.10.1995, Kok. 1995, s. I-3389, 9 kohta ja asia C-164/98 P, DIR International Film ym. v. komissio, tuomio 27.1.2000, Kok. 2000, s. I-447, 26 kohta). Jos nämä termit ovat, kuten pääasiassa, säännöksessä, joka on poikkeus yleisestä periaatteesta, tai tarkemmin sanottuna yhteisön kuluttajansuojaa koskevista säännöksistä, niitä on lisäksi tulkittava suppeasti (asia C-83/99, komissio v. Espanja, tuomio 18.1.2001, Kok. 2001, s. I-445, 19 kohta ja asia C-481/99, Heininger, tuomio 13.12.2001, Kok. 2001, s. I-9945, 31 kohta).

22 Mitä tulee ilmaisuun "kuljetuspalvelut", on todettava, että se vastaa, kuten jokainen muukin lueteltujen palvelujen luokka, alakohtaista poikkeusta ja että se viittaa näin ollen yleisesti kuljetusalan palveluihin.

23 Tältä osin on todettava, että lainsäätäjä ei ole valinnut pääasiassa kyseessä olevaa poikkeusta laatiessaan ilmaisua "kuljetussopimukset", jota käytetään yleisesti jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä ja joka koskee ainoastaan kuljetustoiminnan

harjoittajan suorittamaa henkilöiden tai tavaroiden kuljetusta, vaan huomattavasti laajemman ilmaisun "kuljetuspalveluja – – koskevat sopimukset", joka voi kattaa kaikki kuljetusalan palveluja koskevat sopimukset, mukaan luettuna ne, jotka eivät sisällä asiakkaan tai hänen tavaroidensa kuljetusta sinänsä mutta jotka mahdollistavat sen, että asiakas toteuttaa kuljetuksen.

24 Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan sanamuodosta seuraa, että lainsäätäjän tarkoituksena ei ole ollut määritellä tässä säännöksessä säädettyä poikkeusta sopimustyypin perusteella, vaan siten, että kaikki majoitus-, kuljetus-, ravintola- ja vapaa-ajan alan palvelut kuuluvat tämän poikkeuksen soveltamisalaan, lukuun ottamatta niitä palveluita, joita ei ole suoritettava määrättynä ajankohtana tai määrätyn ajan kuluessa.

25 Tätä tulkintaa tukevat monet direktiivin 3 artiklan 2 kohdan kieliversiot, nimittäin saksan-, italian- ja ruotsinkielinen versio, joissa mainitaan "Dienstleistungen in den Bereichen – – Beförderung" ("kuljetusalan palvelut"), "servizi relativi – – ai trasporti" ("kuljetuksiin – – liittyvät palvelut") ja "tjänster som avser – – transport" ("palvelut, jotka koskevat kuljetusta").

26 Yleiskielessä käsite "kuljetus" ei koske ainoastaan sitä, että henkilöitä tai tavaroita siirretään paikasta toiseen, vaan myös kuljetustapoja ja keinoja, joita käytetään henkilöiden ja tavaroiden siirtämiseen. Näin ollen kulkuneuvon antaminen kuluttajan käyttöön on kuljetusalan palvelu.

27 Ylittämättä direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun "kuljetuspalveluja" koskevan alakohtaisen poikkeuksen tarkkaa rajausta, on todettava, että tämä poikkeus koskee autonvuokrauspalveluita, joille on tyypillistä nimenomaan kulkuneuvon antaminen kuluttajan käyttöön.

28 Sitä paitsi, mitä tulee asiayhteyteen, jossa käsitettä "kuljetuspalvelut" käytetään, ja direktiivin tavoitteisiin, on kiistatonta, kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 39 ja 41 kohdassa esittänyt, että lainsäätäjän tarkoituksena on ollut aikaansaada kaukoviestintävälineitä käyttävien kuluttajien etujen suojaaminen mutta samalla myös palvelujen tarjoajien etujen suojaaminen, jotta nämä eivät kärsisi suhteetonta vahinkoa varausten kohteena olevien palvelujen peruuttamisesta ilman kuluja ja selityksiä. Tässä suhteessa easyCar katsoo perustellusti — eivätkä yhteisöjen tuomioistuimessa huomautuksensa esittäneet hallitukset tai komissio tätä vastusta —, että direktiivin 3 artiklan 2 kohdan säännösten tarkoitus on tehdä poikkeus tiettyjen toiminta-alojen palvelujen tarjoajien osalta sillä perusteella, että direktiivin vaatimukset voisivat vaikuttaa niihin suhteettomasti etenkin silloin, kun palvelusta on tehty varaus, jonka kuluttaja peruuttaa vähän ennen palvelun toimittamiselle sovittua määräpäivää.

29 On todettava, että autonvuokrausyritykset harjoittavat sellaista toimintaa, jota lainsäätäjä on halunnut direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädetyllä poikkeuksella suojella tuollaisia haittoja vastaan. Näiden yritysten täytyy nimittäin ryhtyä toimenpiteisiin toteuttaakseen sovitun palvelun varauksessa määrättynä ajankohtana, ja ne kärsivät tämän vuoksi peruuttamisen tapahtuessa samoista haitoista kuin muut kuljetusalalla tai muilla 3 artiklan 2 kohdassa luetelluilla aloilla toimivat yritykset.

30 Edellä esitetystä johtuu, että ainoa tulkinta, jolla varmistetaan säädetyn poikkeuksen alakohtainen luonne ja mahdollistetaan säännöksen tavoitteen saavuttaminen, on tulkinta, jonka mukaan autonvuokrauspalvelut ovat direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja kuljetuspalveluita.

31 Näin ollen esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 3 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että käsite "kuljetuspalvelujen tarjoamista koskevat sopimukset" sisältää autonvuokrauspalvelujen tarjoamista koskevat sopimukset.

Oikeudenkäyntikulut

32 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimessa, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kuluttajansuojasta etäsopimuksissa 20 päivänä toukokuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY 3 artiklan 2 kohtaa on tulkittava sillä tavoin, että käsite "kuljetuspalvelujen tarjoamista koskevat sopimukset" sisältää autonvuokrauspalvelujen tarjoamista koskevat sopimukset.

Allekirjoitukset